

Drugi razred

	Učenik/učenica	Bodovi	Mentor/mentorica	Škola
1.	Petra Kocečić-Bilan	95	Drinka Bedalov	Treća gimnazija, Split
2.	Daniel Čulin	91	Maja Cikatić	Četvrta gimnazija Marko Marulić – Split
3.	Dorotea Prosnik	90	Valerija Bilić	Treća gimnazija – Zagreb
3.	Kristina Čajko	90	Katarina Halambek Švec	Gimnazija A. G. Matoša – Zabok
3.	Tom Kovačić	90	Goranka Lazić	Prirodoslovna gimnazija V. Preloga
3.	Ivana Maršić	90	Ivana Eterović	Gimnazija dr. Mate Ujevića – Imotski

Treći razred

	Učenik/učenica	Bodovi	Mentor/mentorica	Škola
1.	Matija Čepulić Polgar	93	Marija Bilić	XV. gimnazija – Zagreb
2.	Marija Franić	92	Kristina Prlić	III. gimnazija – Split
3.	Katarina Rajković	91	Paula Jurić	Gimnazija Tituša Brezovačkog – Zagreb

Četvrti razred

	Učenik/učenica	Bodovi	Mentor/mentorica	Škola
1.	Gabrijela Soldan	94	Ivan Janjić	I. gimnazija – Zagreb
2.	Hana Vlahov	93	Nikolina Stulić	Gimnazija Franje Petrića – Zadar
3.	Ema Šepl	93	Romana Žukina	Gimnazija Daruvar – Daruvar

Marina Čubrić

marina.cubri@gmail.com

<https://doi.org/10.22210/jezik.2022.69.14>

ZAVRŠENO 16. KOLO ŠRETEROVA NATJEČAJA ZA NAJBOLJU NOVU HRVATSKU RIJEČ

U z moralnu i materijalnu pomoć Zaklade „Dr. Ivan Šreter“, časopis Jezik i ove je godine proveo natječaj za najbolju novu hrvatsku riječ. Riječ je o 16. kolu natječaja na kojem se dodjeljuju nagrade za najbolje nove riječi, Nagrada nosi ime hrvatskoga mučenika Ivana Šretera. Hrvatsku javnost svake godine upoznajemo s rezultatima natječaja za Dane hrvatskoga jezika (11. – 17. ožujka) u znak poštovanja prema žrtvama

prinesenima za opstojnost hrvatskoga jezika, dajući tako svoj prinos obilježavanju tih dana i kulturi hrvatskoga jezika.

Riječi su 2021. primane na e-adresu jezik.hr@gmail.com, a rječnik je novih riječi izradila naša tajnica Ljubica Josić. O riječima je odlučivalo povjerenstvo: Jezikovo Uredništvo – Nataša Bašić, Mario Grčević, Mile Mamić, Dubravka Smajić; znanstvenici iz tehničkih područja Igor Čatić i Zvonimir Jakobović, književnik Hrvoje Hitrec i naš novi član, prevoditelj Marko Kovačić. Predsjednica je glavna urednica Jezika Sanda Ham.

Naš počasni predsjednik Stjepan Babić preminuo je krajem kolovoza 2021. tako da je ovo prvi natječaj koji je proveden bez njega. Vrijedno ga je spomenuti u svezi s natječajem jer ga je 1992. pokrenuo, a Zaklada „Dr. Ivan Šreter“ uočila nas je i podupire naše napore već 17 godina, od 2005. Na žalost, napustio nas je i zakladnik Željko Žilić. Međutim, pristupaju nove snage i naš natječaj i suradnja sa Zakladom nastavlja se.

Iako se prijavilo mnoštvo tvorbenjaka – 102 i pristiglo je 250 novih riječi, najbolje nove riječi ove godine nisu izabrane. U uži je krug ušlo 30 riječi, a među njima izdvajam one koje se odnose na pandemiju – *protucjepnik* i *protucjepiša* za antivaksera, *prodišnik* za respirator, *kovidnica* za kovid potvrdu. Na žalost, *prutcjepnik* i *protucjepiša* nisu dobili dovoljan broj glasova, uz *prodišnik* postoji već hrvatska riječ *dišnik* u istom značenju. *Kovidnica*, riječ koja je dobila najviše glasova i koju je predložilo četvero tvorbenjaka neovisno jedni o drugima, upotrebljava se već, ali ne za kovid potvrdu, nego za kovid novčani dodatak (isti tvorbeni način kao božićnica i uskrsnica). U uži je izbor ušlo i *potresište* kao naziv za mjesto potresa, mjesto stradalo potresom. Uz *potresište* stigla je iriječ *poplavište* kao mjesto poplave. Pozornost je Povjerenstva privukla i riječ *naleđnik* za ruksak, iako postoji hrvatska riječ *naprtnjača*; *obuvalica* za žlicu za cipele (međutim ta je riječ već potvrđena u upotrebi), *dosjetica* za aforizam; *rajčić* za *cherry tomato*.

Ponovno smo dobili hrvatske riječ za influencera – *utjecajnik* i *utjecatelj*, međutim riječ *utjecajnik* smislio je i upotrijebio naš član Igor Čatić prije nekoliko godina. Zabilježili smo i da naš natječaj ima već i stalne sudionike, a nekima su od njih novotvorenice ili nagrađivane ili zapažene. Primjerice, Anita i Denis Peričić u ovom su nam kolu poslali zapaženu riječ *protucjepnik*, u 2020. bila je

to riječ *šekspriti se*, a 2016. nagrađena im je riječ *istovrijednik*. Naš je redoviti sudionik i Drago Štambuk, nagrađenik za riječi *premosnica* i *dišnik*, tu su i Ognjen Ožegić i Tomislav Meštrović, tvorcii *društvoštaja* u 2020., a u ovom kolu *pojačnice* za *booster dozu*. Oni u svojim sredinama, prema vlastitim riječima, nastoje nepotrebne anglizme zamijeniti hrvatskim riječima i popularizirati novije hrvatske riječi u svojem svakodnevnom radu.

Bez obzira na to što nismo proglasili najbolje riječi, natječaj je iznjedrio nove dobre riječi, pokazao da u govornika postoji želja da se nepotrebni anglizmi zamijene hrvatskim riječima i da se za nove pojmove koji ulaze u hrvatski jezik pronadu hrvatske riječi. Usporedimo li se s Amerikancima i Nijemcima (koji su svoje najbolje nove riječi proglasili u siječnju), razlikujemo se. U njih se uvijek biraju riječi već potvrđene u upotrebi i najčešće iz političkog i društvenoga života. Riječi u njih ne moraju biti nove, mogu biti i poznate riječi kojima se pripisuje novi sadržaj. Tako su Amerikanci izabrali riječ *insurrection* – nasilni pokušaj preuzimanja vlasti koji se u njih dogodio 6. siječnja 2021., a Nijemci *Wellenbrecher* – lukobran, ali doslovni prijevod jasnije kaže o čemu je riječ – onaj koji lomi valove – a odnosi se na zaštitne mjere protiv pandemijskih valova, mjere koje su ih *lomile*.

Naš natječaj traje. Ovo kolo završava 22. prosinca 2022. Izabere li Povjerenstvo tri najbolje riječi, nagrade su novčane i svečano se i javno uručuju u Lipiku. Prijedloge (najviše pet riječi), šaljite na jezik.hr@gmail.com. Prednost imaju zamjene za nepotrebne anglizme, a riječi ne smiju biti potvrđene u upotrebi.

Sanda Ham

sham@ffos.hr

<https://doi.org/10.22210/jezik.2022.69.15>